

Tsjechië

'Als je niet meer als controleren raak je direct je certificerende

Hoe is het om als Nederlandse RA in het buitenland te werken? Welke positie hebben accountants? Zijn er opmerkelijke verschillen met Nederland? In de tiende aflevering van een serie: Tsjechië.

ADRIE BOXMEER

Voor de financiële dienstverlening in Tsjechië was de toetreding tot de EU in mei vorig jaar niet eens zo'n grote overgang. De afgelopen jaren kon het land gestaag naar dit moment toewerken. Regels werden aangepast aan de standaarden die werden gedicteerd vanuit Brussel. Een veel grotere overgang was daarentegen die van de communistische planeconomie naar een vrije economie, in 1989 toen de Muur viel. Het had ook gevolgen voor het werk van accountants. En alhoewel Sander Aardoom op dat moment nog niet in Tsjechië werkzaam was - sterker hij was toen nog niet eens RA - kan hij de verschillen wel goed in kaart brengen.

Vijfjarenplannen

"Het allerbelangrijkste is dat voor 1989 het beroep van openbaar accountant in Tsjechië gewoonweg niet bestond. Alle ondernemingen

waren in handen van de staat, die weinig boodschap had aan de wijze waarop in een vrije economie aan verslaggeving werd gedaan. Men paste weliswaar al *accrual accounting* toe. Maar de controle was meer gericht op de afgesproken productie. Bedrijven werkten toen nog op basis van nauwkeurig omschreven vijfjarenplannen. Na de val van de Muur werd dat heel anders. Van de ene op de andere dag schakelde het land over op een economie van vraag en aanbod. Bedrijven konden nu zelf bepalen wat ze produceerden, hoeveel werknemers ze hiervoor wilden aanstellen enz. Het stelde hele andere eisen aan accountants. Het betekende de introductie van de openbaar accountant."

Controller

Sander Aardoom ging in 1993 werken in de controlepraktijk bij Ernst & Young in

FOTO: ZEFA IMAGES

nd accountant werkt, bevoegdheid kwijt'

Amsterdam. Hij koos bewust voor dit kantoor omdat het met name vele banken als klanten had. En de financiële sector boeide hem altijd al. Die interesse nam in de loop der tijd dusdanige vormen aan, dat hij zich na vierhalf jaar bij Ernst & Young afvroeg wat hij nu verder nog wilde. Toen de mogelijkheid zich aandeed om naar ING over te stappen, was die vraag direct beantwoord.

In 1998 maakte hij de overstap en begon er bij de afdeling Corporate Control & Finance als verslaggevingspecialist. Leuk werk, maar toen hij na ruim drieënhalve jaar voor zijn werkgever naar Tsjechië kon, bedacht hij zich geen moment en verwisselde Amsterdam voor Praag.

Hij werd financial controller bij ING Bank en Verzekeringen in Tsjechië en Slowakije.

Nogal onhandig

Alhoewel Sander Aardoom nooit als accountant in Tsjechië heeft gewerkt, heeft hij door zijn werk wel een redelijk beeld van hoe openbaar accountants in dit land functioneren.

“Certificerend accountant word je na het volgen van een universitaire studie en nog twee jaar een speciale opleiding bij de Tsjechische tegenhanger van het NIVRA. Ook moet je vijf jaar relevante werkervaring hebben. Dat verschil dus niet zoveel met Nederland. Absoluut anders is dat je hier je certificerende bevoegdheid kwijtraakt als je niet meer als accountant werkt. Als je besluit om controller te worden dan staat je dat uiteraard vrij, maar je kunt dan niet meer na verloop van tijd als certificerend accountant aan de slag. Dan moet je weer een aanvullende opleiding doen en opnieuw examen.”

Vrouwen

Van de big four is PricewaterhouseCoopers in Tsjechië verreweg de grootste. De overige kantoren zijn nagenoeg even groot, waarbij opvalt dat KPMG in Tsjechië met name in de verzekeringswereld heel actief is. Wat voor de big four nogal onhandig is is dat Tsjechië de internationale opleiding van de Association of Chartered Certified Accountants niet erkent. Aardoom: “De big four willen bij voorkeur hun assistent-accountants de hoogwaardiger geachte ACCA-opleiding laten volgen. Maar omdat het Tsjechische NIVRA die opleiding niet accepteert, moeten zij ook nog de lokale opleiding volgen voordat ze als certificerend accountant aan de slag kunnen. Men wil er nu voor zorgen dat de ACCA-titel tot vrijstellingen leidt binnen het lokale opleidingsprogramma.”

Nog een verschil met Nederland: in Tsjechië zijn er veel meer vrouwen werkzaam in de financiële dienstverlening.

“Toen ik bij ING begon kwam ik op een afdeling terecht waar maar liefst 95 procent vrouwen werkzaam waren. In dit land werken sowieso veel meer vrouwen dan in Nederland. Dat stamt nog uit het communisme. In die tijd was het ook gebruikelijk dat vrouwen met name in administratieve beroepen werkten, terwijl de mannen technische en fysiek zware functies vervulden. Dat is na de val van de Muur niet veranderd.”

Welvarender

Een van de vrouwen op z'n eigen kantoor werd uiteindelijk zijn partner. Het is een van de redenen waarom Sander Aardoom voorlopig nog niet weg wil uit Tsjechië. “Bij ING word je voor hooguit drie jaar op een bepaalde functie in het buitenland gestationeerd. Dus had ik inmiddels al vertrokken moeten zijn. Maar vanaf dit jaar ben ik gepromoveerd tot directeur Finance & Control ING Bank in Tsjechië en Slowakije. Hierdoor kan ik tot 2007 in Praag blijven.”

En dat bevalt hem uitstekend. “Praag is een hele romantische stad, met de Praagse burcht en de Karelbrug. Van de rest van het land heb ik ook al heel wat gezien. Dat is boeiend, maar met name de steden vind ik heel erg mooi. En net als in vele andere landen is ook in Tsjechië de hoofdstad veel welvarender dan de rest van het land. Uit onderzoek blijkt dat het welvaartsniveau in Praag op 135 procent ligt ten opzichte van de gemiddelde levensstandaard in de EU. Maar voor geheel Tsjechië is dat 65 procent.” ■